

Beslutningsforslag nr. B 9. Fremsat den 26. oktober 1982 af Jens Thoft (SF), Margrethe Auken (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Gert Petersen (SF), Bjørn Poulsen (SF), Riishøj (SF), Ebba Strange (SF) og Pelle Voigt (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om oprettelse af et freds- og konfliktforskningsinstitut

Folketinget opfordrer regeringen til at oprette et uafhængigt freds- og konfliktforskningsinstitut. Instituttet finansieres gennem statsmidler.

Til instituttet knyttes såvel fastsansatte som projektilknyttede medarbejdere.

Instituttets arbejdsområde er problemer omkring fred og konflikter herunder nedrustning og våbenregulering. I øvrigt lægges der særlig vægt på følgende arbejdsopgaver:

1. Koordinering af den allerede igangværende danske freds- og konfliktforskning samt udarbejdelse af oversigter over forskningsvirksomhed inden for området freds- og konfliktforskning i andre lande.

2. Gennemførelse af forskning inden for:

- a) *Supermagtoprustningen*, herunder sammenhængen mellem på den ene side oprustning og på den anden side indrepolitiske og indreøkonomiske faktorer herunder det militært-industrielle videnskabelige kompleks.
- b) *Oprustningens virkninger for den 3. verdens lande.*
- c) *Små og mellemstore staters rolle og muligheder* i forbindelse med nedrustning og fredelig konfliktløsning.
- d) *Ikke-militære konfliktløsningsmetoder* og andre utraditionelle konfliktløsningsmetoder.
- e) *Alternativer til den eksisterende interna-*

tionale militære verdensorden, herunder defensive forsvarsmodeller og problemer omkring udformning af samfundsmæssige overlevelsesmodeller.

- f) *Fredsundervisning og fredspologi*, herunder tilrettelæggelse af undervisningsprogrammer i folkeskolen, gymnasiet og den højere uddannelse.

3. Der lægges desuden vægt på:

- a) At instituttet formidler et bredt folkeligt oplysningsarbejde omkring de opnåede forskningsresultater.
- b) At instituttet etablerer et samarbejde med bestående uddannelsesinstitutioner f.eks. universiteter, gymnasier, lærerhøjskoler, folkehøjskoler, fagbevægelsens uddannelsesinstitutioners seminarier o.lign. med henblik på forbedring af uddannelsen inden for de ovennævnte discipliner.
- c) At instituttet etablerer et kontaktorgan, som virker som rådgivende for instituttets prioritering. Kontaktorganet består af personer udpeget af organisationer, som er særlig relevante for en fredspolitisk indsats, herunder organisationer som i særlig grad formidler folkeligt oplysningsarbejde, f.eks. fredsbevægelsen, biblioteksvæsenet, oplysningsforbundene, fagbevægelsen o.lign.

Bemærkninger til forslaget

Danmark har gennem tilslutning til slutdokumentet fra FNs særlige nedrustningssamling forpligtet sig til at stimulere den sikkerhedspolitiske debat her i landet. Det er forslagsstillernes opfattelse, at noget sådant forudsætter en forskning inden for området, som kan være igangsættende for debatten.

Baggrunden for fremsættelsen af forslaget er den stigende oprustning og internationale spænding, vi har været vidne til i de senere år. I dag overstiger verdens rustningsudgifter 650 mia US \$, ligesom krigsforskningen langt overstiger forskningen i fred.

Det overordnede formål med beslutningsforslaget er at rejse debat og skabe dialog om alternativer til denne farlige udvikling. Men skal debatten og dialogen ske på et rimeligt niveau, kræves mere viden – derfor forslaget om en institutionaliseret forskning, som kan medvirke til dette.

I Danmark foregår der allerede i dag en spredt og usystematisk freds- og konfliktforskning, og forslagsstillerne understreger, at formålet med dette forslag ikke er at kvæle denne prisværdige indsats, men derimod at opmuntre og samordne denne.

Forslagsstillerne ser helst, at udgifterne til instituttet – ca. 20 mill. kr. årligt – finansieres helt eller delvist gennem besparelser i militærudgifterne, men det er ikke en nødvendig forudsætning.

Beløbet – 20 mill. kr. årligt – svarer omtrent til den bevilling, som for nuværende sker til forsvarrets forskningstjeneste. Fredsforskningen bør efter forslagsstillernes opfattelse kunne opnå samme prioritet.

Danmark er et af de sidste lande i Europa, som ikke har en egentlig freds- og konfliktforskning. Det kan vi simpelt hen ikke være bekendt. Det

viser tydeligt, hvorledes man hidtil har sat lighedstegn mellem sikkerhedspolitik og militærpolitik henholdsvis militær forskning.

Da fredsforskningen har lange traditioner i såvel Skandinavien som hele Vesteuropa, er det vigtigt at udnytte erfaringerne herfra ved udformning af vedtægter og projekter.

Det skal tilføjes, at det af medlemmer af det radikale venstre i sidste samling fremsatte beslutningsforslag om sikkerhedspolitisk oplysningsvirksomhed (se Folketingstidende 1981–82 (2. samling), forhandlingerne sp. 3099 og 5629, tillæg A sp. 3755 samt tillæg B sp. 1883) ligger i klar forlængelse af dette forslag. Den sikkerhedspolitiske oplysningsvirksomhed, som det radikale venstres forslag behandler, vil naturligt kunne indgå som ét af det kommende instituts mange funktioner.

Det skal desuden præciseres, at det ikke er hensigten at overlappet det arbejde, som i dag udføres af regeringens sikkerheds- og nedrustningspolitiske udvalg (SNU) (de sikkerhedspolitiske vismænd), hvis rolle som *regeringens* rådgivere er at opfylde helt andre funktioner end dette uafhængige institut. Men det må forudsættes, at den støtte til det almene oplysningsarbejde, som SNU i øjeblikket formidler, enten overføres til freds- og konfliktforskningsinstitutet eller også til det af det radikale venstre i sidste samling foreslåede udvalg, som skal varetage den sikkerhedspolitiske oplysningsvirksomhed – og altså meget gerne i tæt tilknytning til det her foreslåede institut.

Endelig har det været fremført, at nedsættelsen af regeringens sikkerheds- og nedrustningsudvalg (SNU) overflødiggør en egentlig fredsforskning. Hertil er at sige, at SNU lige så lidt overflødiggør fredsforskning, som de økonomiske vismænd overflødiggør økonomisk forskning.